

WORLD BANK GROUP

КООМДОШТУКТАРДЫН ДЕМИЛГЕСИ БОЮНЧА УЛУТТУК ДОЛБООР

ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

01

Долбоордун аталышы:
Коомдоштуктардын демилгеси
боюнча улуттук долбоор

Ишке ашыруу мөөнөтү:
2025 -2029-жж.

02

03

ГЕОГРАФИЯЛЫК КАМТЫШЫ:

40 айылдык аймак
40 район 7 облус

ДОЛБООРДУН БЮДЖЕТИ:
27 млн АКШ долл.

- ЭОА - 25 млн АКШ доллары
- Траст.фонд - 2 млн АКШ доллары

04

МАКСАТЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

Долбоордун максаты

Климатка туруктуу социалдык-экономикалык инфраструктурага жеткиликтүүлүктү жакшыртуу, экономикалык мүмкүнчүлүктөрдү кеңейтүү, максаттуу коомчулуктарда аялдар, жаштар жана аялуу топтор үчүн жумуш орундарын түзүү.

1-милдет

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын, аярлуу топтордун жана жамааттардын жергиликтүү деңгээлде чечим кабыл алуу процессине тартуу боюнча туруктуу көндүмдөрдү калыптандыруу.

2-милдет

Жергиликтүү өнүгүүгө өбөлгө түзгөн сапаттуу социалдык инфраструктурага жамааттардын жана аярлуу топтордун жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу.

3-милдет

Айылдык коомчулуктардын, өзгөчө аялдардын үй чарбаларынын кирешесин жогорулатууга багытталган экономикалык долбоорлорго жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу.

ИНВЕСТИЦИЯНЫН БАГЫТТАРЫ

Социалдык инфраструктура 450 мин долларга чейин

- Айыл чарбасы, МТС
- Саламаттыкты сактоо;
- Электр менен камсыздоо;
- Бала бакчалар;
- Мектептер;
- Жергиликтуу маанидеги маселелерди камсыздаган объектилер ж.б.

Экономикалык инфраструктура 200-300 мин долларга чейин конкурстук негизде

ОСОП концепциясы алкагында:

- Айыл чарба;
- Туризм;
- Кол онорчулук;
- Кызматтар

ИНСТУЦИОНАЛДАШТЫРУУ МЕХАНИЗМДЕРИ ЖАНА ИНСТРУМЕНТТЕРИ

ПСЭРди ишке ашыруудагы РИС механизмдер

Нормативдик база

Айылдардын муктаждыктарын аныктоо

Климаттык тобокелдиктерди талдоо методикасы

Экономикалык ресурстарды талдоо методикасы

Жергиликтүү жамааттардын уставын жаңыртуу

Коомчулуктун катышуусу менен ПСЭРди ишке ашырууну баалоо методикасы

АА ПСЭР иштеп чыгуу методикасын жаңыртуу

Санариптик инструменттер

Санарип аймак АА

Онлайн-платформа АА

Окутуу иш-чаралары

10 000 катышуучу

Окутуучу видео сабактар

Окуу куралдары, тажрыйба алмашуу сапарлары

Жаңы депутаттардын курамын окутуу

Инвестицияларды тартуу

Регионалдык фонддордун инвестициялары

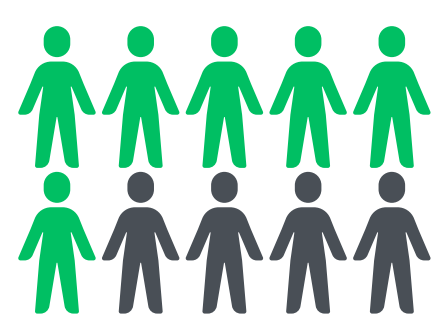
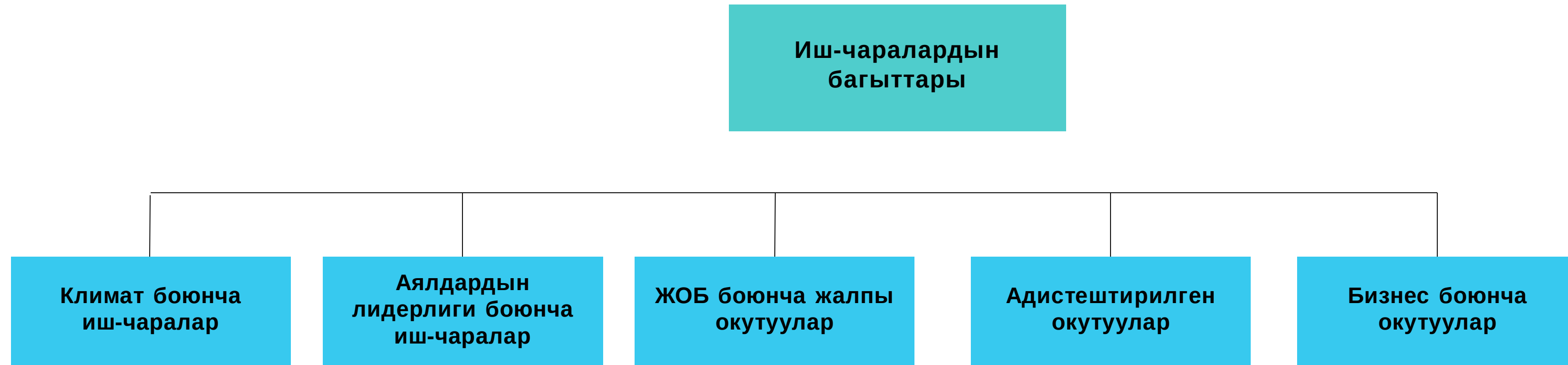
Өкмөттөр аралык макулдашуулар менен түзүлгөн фонддордун инвестициялары

Жергиликтүү бюджеттен каржыланган коомчулуктун демилгелеринин программасы

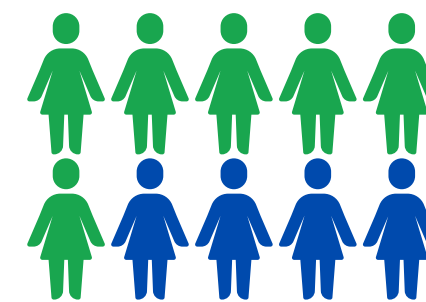
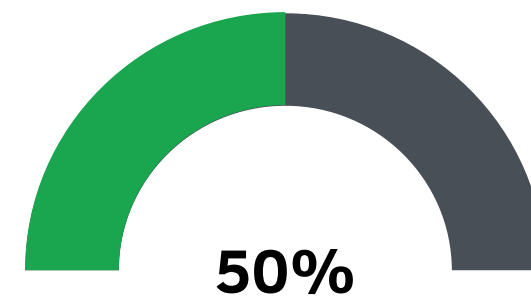
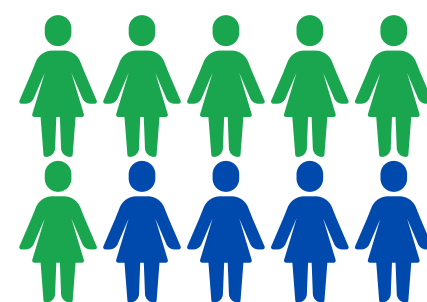
Республикалык бюджеттен үлүштүк гранттар жана капиталдык салымдар

Финансылык институттар жана УГС үчүн колдоо программалары

ДАРАМЕТТИ ЖОГОРУЛАТУУ ИШ - ЧАРАЛАРЫ

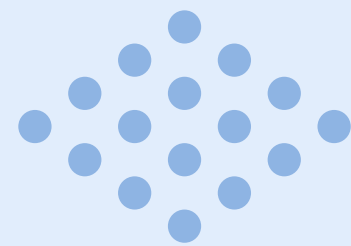

Жалпы: 14 000
адам.
Ар бир АА 350
адам

ЖӨБО, ЖУМУШЧУ ТОП,
КООМЧУЛУКТУН
ЛИДЕРЛЕРИ, КЛИМАТТЫК
ЖАРЧЫЛАР, БИЗНЕС-
ӨНӨКТӨШТӨР, АЯРЛУУ
ТОПТОР

1.1. КДУД долбоорунун алкагында климат боюнча иш-чараларды ишке ашыруунун максаттары жана милдеттери

Климаттык чараларды интеграциялоо

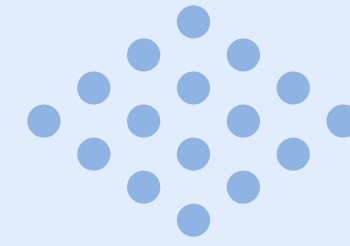
Айыл аймактарынын СЭӨПне климаттык тобокелдиктерди эске алуу менен адаптациялык жана митигациялык чараларды киргизүү.

Максаттуу көрсөткүч: 80% айыл аймактары

Климатты сактоочу инвестициялар

Климаттык жактан пайдалуу жана туруктуу болгон подпроекттерди тандап алуу жана ишке ашыруу.

кеминде 70%

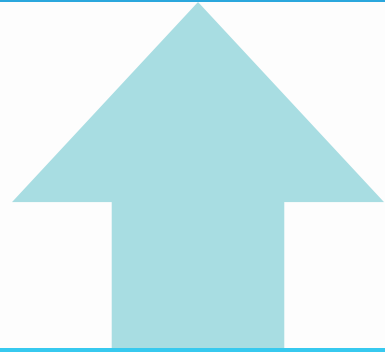
Маалыматтык кампаниялар

Коомчулуктардын потенциалын жогорулатуу – климаттын өзгөрүшүнө адаптациялоо жана керектүү чаралар боюнча негизги маселелерди түшүндүрүү.

10 000ден ашык адам

ДОЛБООРДУ ИШКЕ АШЫРУУ ЭТАПТАРЫ

5-ЭТАП. ЭИТО,
Менчикке өткөрүп берүү,
соц.отчеттуулук

4-ЭТАП. Техникалык
документтерди иштеп чыгуу,
тендердик процедуралар,
Физикалык ишке ашыруу

1-ЭТАП. Маалыматтык иш-
чаралар, ресурстарды
анализдөө, приоритеттерди
аныктоо

2-ЭТАП. ПСЭР иштеп чыгуу,
продукт иштеп чыгуу,
окутуулар

3-ЭТАП. Социалдык
инфраструктурага долбоордук
сунуш, экономикалык
инфраструктурага бизнес-план
жазуу

Колдоого алынган инфраструктуранын түрлөрү

Долбоор тарабынан каржыланат

- бала бакчаларды, мектептерди жана башка билим берүү мекемелерин куруу/реабилитациялоо/кеңейтүү ,
- медициналык мекемелер,
- айыл деңгээлинде суу менен камсыздоо,
- канализация жана ички чарбалык сугат системалары,
- Жол жээктеринде дренаждык системаларды камсыздоо жана суу ташкындарына туруктуулукту жогорулатуу,
- көчөлөрдү жарыктандырууну модернизациялоо ,
- скважиналарды калыбына келтирүү жана куруу ,
- сууну жана таштандыларды тазалоону жакшыртуу ,
- жамгыр суусун чогултуу технологиясы ,
- климаттык өзгөчө кырдаалдарга дуушар болгон суу топтоочу курулуштарды бекемдөө ,
- климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу суунун жетишсиздигин жоюу үчүн ирригациялык инфраструктураны оңдоо же алмаштыруу;

Колдоого алынган инфраструктуранын түрлөрү

Долбоор тарабынан каржыланат

- климаттык тобокелдиктерден коргоо үчүн энергиянын натыйжалуулугун жогорулатуучу инфраструктура,
 - коомдук жайларды жакшыртуу ,
 - машина-трактор станциялары (МТС),
 - Климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу өзгөчө кырдаалдарга жеткиликтүүлүктү, байланышты жана даярдыкты жакшыртуу үчүн көпүрөлөрдү реконструкциялоо жана куруу ,
 - жасалма мөңгүлөрдү, суу ичүүчү жайлардын жана сууга түшүүчү аймактарды түзүү ;
 - кыркуучу машиналарды сатып алуу ,
 - калдыктарды кайра иштетүүчү жабдууларды алуу.
-
- Энергиянын кайра жаралуучу булактарын ишке ашырууга жана энергияны натыйжалуу пайдалануу технологияларга өзгөчө көңүл бурулууда.

Колдоо ээ болбогон инвестициялар

- Инвестициялык долбоорлордо көмүрдү колдонуу ;
- Спорт объектилери;
- жарылуучу же коркунучтуу материалдарды колдонуудагы же болжолдонгон сактоону, мисалы, канцерогендик, мутагендик же тератогендик касиеттерди, анын ичинде креозот жана хлордуу эриткичтерди камтыган коркунучтуу заттарды өндүрүүнү же сатууну камтыган чакан долбоорлор ;
- Хлорфторкөмүртектерди (КФК) камтыган түзүлүштөрдү тейлөө жана оңдоо;
- Хлорфтор көмүртектерин (CFCs) пайдалануу же өндүрүү ;
- Мыйзамсыз пестициддерди жана гербициддерди сактоо жана таңгактоо;
- Пайдалуу кендерди, анын ичинде майдаларын казып алуу – кум жана шагыл;
- Тамеки буюмдарын өндүрүү жана кайра иштетүү;
- тыюу салынган пестициддерди өндүрүү , таратуу же сатуу;
- CITES (Жапайы фауна жана флоранын жоголуп бара жаткан түрлөрүн эл аралык соодалоо боюнча Конвенция) тизмесинен табигый продукцияларды сатуу;

Колдоо ээ болбогон инвестициялар

- Радиоактивдүү материалдарды колдонуу менен байланышкан ар кандай иш-аракеттер;
- Полихлориддүү бифенилдерди (ПХБ) камтыган продукцияларды өндүрүү ;
- Көптөгөн үйлөрдү же адамдарды көчүрүү/жер которууну камтыган ар кандай иш аракеттер;
- Муниципалдык же мамлекеттик менчик катары аныкталбай турган жана айыл өкмөттүн же мамлекеттик мекеменин же ведомствонун балансына өткөрүп берүүгө мүмкүн болбогон ар кандай түзүм (б.а., негизинен жеке жактарга таандык структуралар);
- Мамлекеттик мекемелердин ар кандай имараттарын оңдоо .
- Утурумдук чыгашалар (мисалы, мектеп үчүн окуу китептери, кайра иштетүүчү завод үчүн сырьё, же суу менен камсыздоо үчүн электр энергиясы жана химиялык заттар).
- Коомдук мончлор
- Субгранттарды ишке ашыруу боюнча колдонмодо (РДСЭУ) тизмеленген ар кандай башка типтеги суб-долбоорлор.

WORLD BANK GROUP

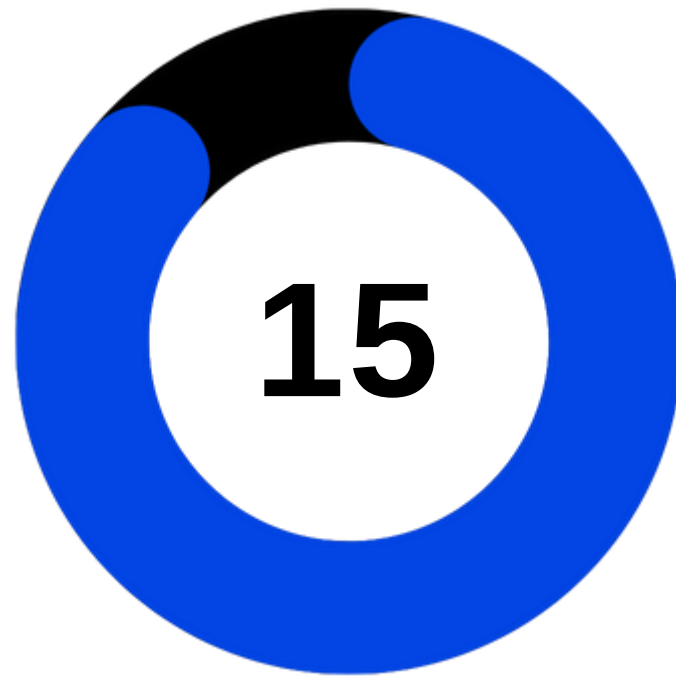

2-КОМПОНЕНТ. КООМДОШТУКТАРДЫН ДЕМИЛГЕСИ БОЮНЧА УЛУТТУК ДОЛБООР АЯЛДАР ЖАНА ЖАШТАР ҮЧҮН ЖЕРГИЛИКТҮҮ ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ ЖАНА КИРЕШЕ ТАБУУ МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮ

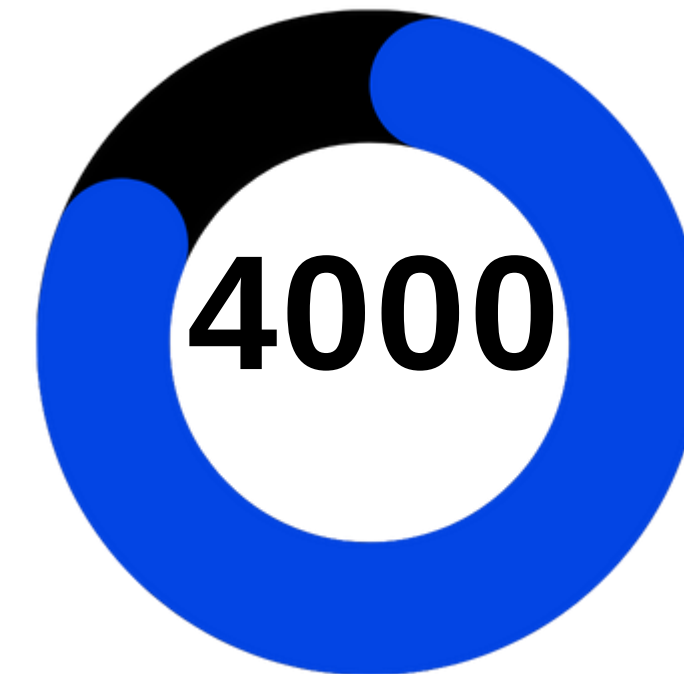
НЕГИЗГИ БАГЫТТАР

Киреше алып келүүчү долбоорлорду ишке ашыруу

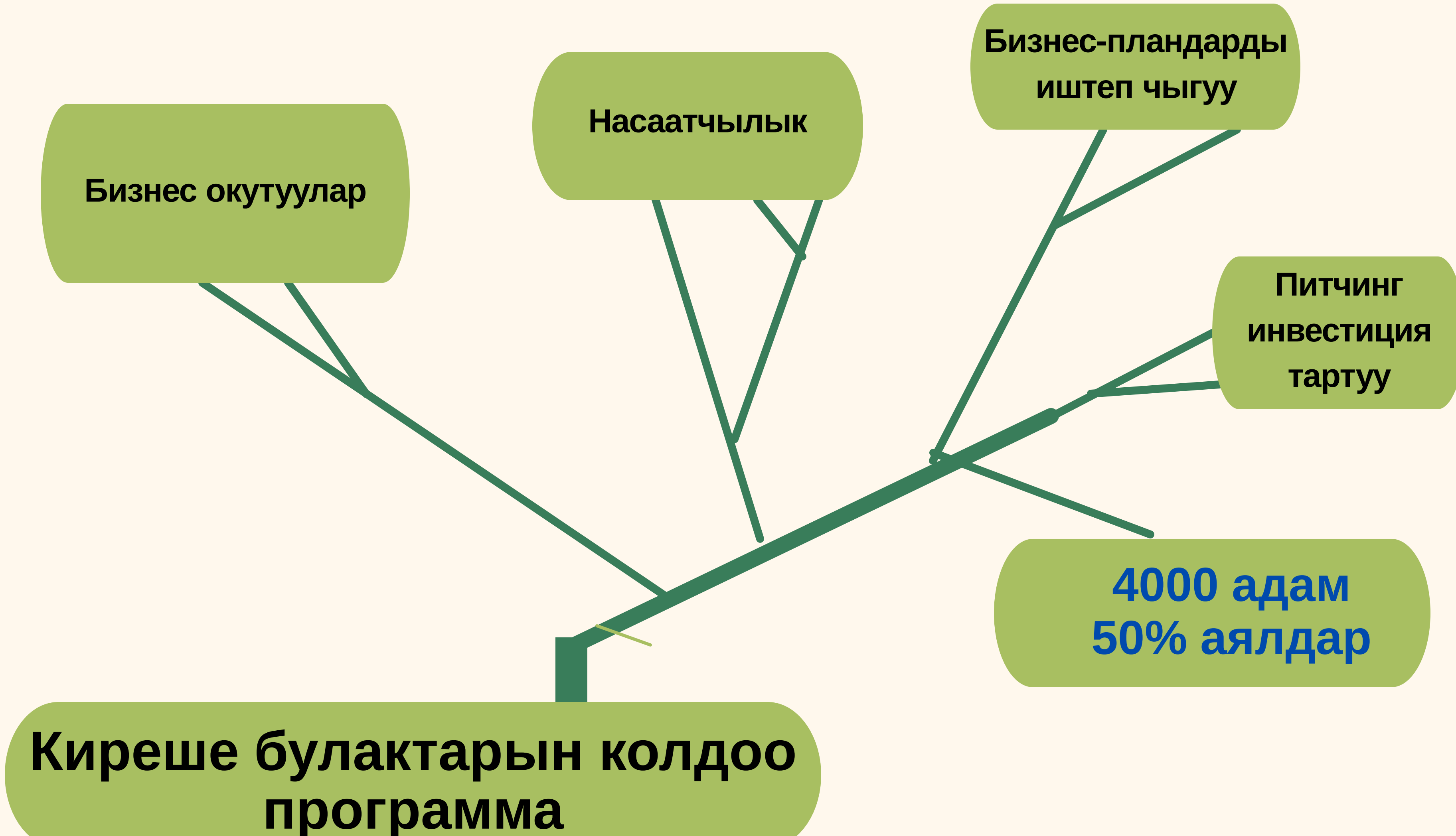

Айыл чарбасы, туризм, кол өнөрчүлүк жана кызмат көрсөтүү багыттары боюнча ОСОП концепциясынын негизинде климаттык технологияларды колдонуу аркылуу киреше алып келүүчү долбоорлор ишке ашырылат.

Киреше булактарын колдоо программасы

Программанын максаты тандалган катышуучулардын анын ичинен аярлуу топтордун киреше булактарына жана бизнести пландаштырууга байланышкан көндүмдөрүн өнүктүрүү жана жогорулатуу. 4000 адам, 50% аялдар катышат.

Киреше булактарын колдоо программа

Бизнес окутуулар

Насаатчылык

Бизнес-пландарды иштеп чыгуу

Питчинг инвестиция тартуу

**4000 адам
50% аялдар**

**4000 адам
50% аялдар**

КИРЕШЕ БУЛАКТАРЫН КОЛДОО ПРОГРАММАСЫ

ОКУТУУЛАРДЫН ТЕМАСЫ

КАРЖЫЛЫК САБАТТУУЛУК

БИЗНЕСИ ПЛАНДАШТЫРУУ

-DIGITAL-MАРКЕТИНГ: СММ
ЖАНА ЖАРНАМА,

ОСОП ТРЕНИНГДЕРИ

ФИНАНСЫЛЫК МОДЕЛДӨӨ

**КИРЕШЕ АЛЫП КЕЛҮҮЧҮ ДОЛБООРЛОРДУ ИШКЕ АШЫРУУГА АЙЫЛДЫК АЙМАКТАРДЫ ТАНДОО
ТӨМӨНДӨГҮ КАДАМДАРДАН КИЙИН ИШКЕ АШАТ:**

ПСЭРди иштеп
чыгуу, бекитүү

Социалдык
отчеттуулук

Техникалык
баалоо

Маалыматтык
тегерек стол

ТАНДОО КОМИССИЯСЫ

1

КР Экономика жана коммерция
министрлиги

2

ГАГСМУ

өкүлү

3

ЖОБО Союзунун өкүлү

4

ЖӨБ органдары жана муниципалитеттер
менен иштеген бейөкмөт уюмдун өкүлү

5

Бизнес коомчулугунун өкүлү

6

АРИС өкүлү

ТАНДОО КРИТЕРИЙЛЕРИ

Ачык-айкындуулук

Объективдүүлүк

Жамааттык чечим кабыл алуу

1. Документалдык текшерүү

ФТ протоколу, КУ протоколу, Онлайн талкуулоонун протоколу

ПСЭР,
АК токтому

Соц.отчеттуулуктун
протоколу

2. Критерийлер боюнча баалоо

1 ПСЭР

2 Социалдык активдүүлүк

3 Техникалык даярдыгы

4 Экологиялык туруктуулук

✓ Ранжирлөө

Экономикалык долбоорлорду ишке ашыруу процесси

Ресурстарды, рынокту,
КНЧ анализдөө

Продукт иштеп чыгуу
(рецепт, дизайн
нарк)

Окутуулар
(өндүрүштүк
тренингдер)

Өндүрүш жана
сертификациялоо

Бренд комитеттен
тандоо

Өндүрүштүк
цехти
куруу

THE WORLD BANK

КООМДОШТУКТАРДЫН ДЕМИЛГЕСИ БОЮНЧА УЛУТТУК ДОЛБООРУ

(мектепке чейинки билим беруу объектилерин тузуу
программасы)

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮНҮН МААНИЛҮҮЛҮГҮ

Мектепке чейинки билим берүү (МББ) – баланын өнүгүүсүндөгү эң маанилүү этап, ал ийгиликтүү окууга, социалдашууга жана инсандын калыптанышына негиз салат. Туруктуу өнүгүү жана социалдык адилеттүүлүктү чыңдоо контекстинде МББны өнүктүрүү билим берүү жана социалдык коргоо чөйрөсүндөгү саясаттын артыкчылыгы болуп саналат.

01

Изилдөөлөр көрсөткөндөй, мээнин өнүгүүсүнүн 80-90% 5 жашка чейин болот.

02

Когнитивдик жөндөмдүүлүктөрдү, сүйлөө өнүгүүсүн жана эмоционалдык интеллектти жакшыртат;

03

Башталгыч жана орто мектепте жакшыраак окууга өбөлгө түзөт;

04

Келечекте социалдык четке кагуу жана укук бузуу коркунучун азайтат;

05

Өзүнө болгон ишенимди бекемдейт жана өзүн-өзү жөнгө салуу көндүмдөрүн калыптандырат

06

Ата-энелердин (айрыкча энелердин) экономикалык активдүүлүгүн жогорулатат.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮНҮН УЧУРДАГЫ АНАЛИЗИ

ЖАЛПЫ: 804 063 бала (2-6 жаш)
584 045 бала бакчага барбайт

72,6% бала
бакчага
барбайт

78 ББ,
9219 тарбиялануучу,
*23706 бала барбайт
(72%)

220 ББ,
28116 тарбиялануучу,
*81346 бала барбайт
(74%)

116 ББ,
17480 тарбиялануучу
*41969 бала барбайт
(71%)

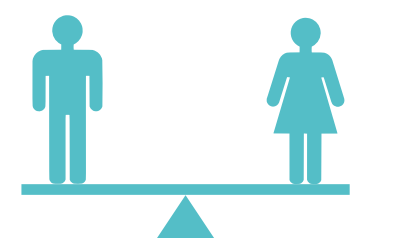
337 ББ,
39172 тарбиялануучу
*136087 бала барбайт
(78%)

Бишкек, Ош шаары
267 ББ
50870 тарбиялануучу
*64416 бала барбайт
(56%)

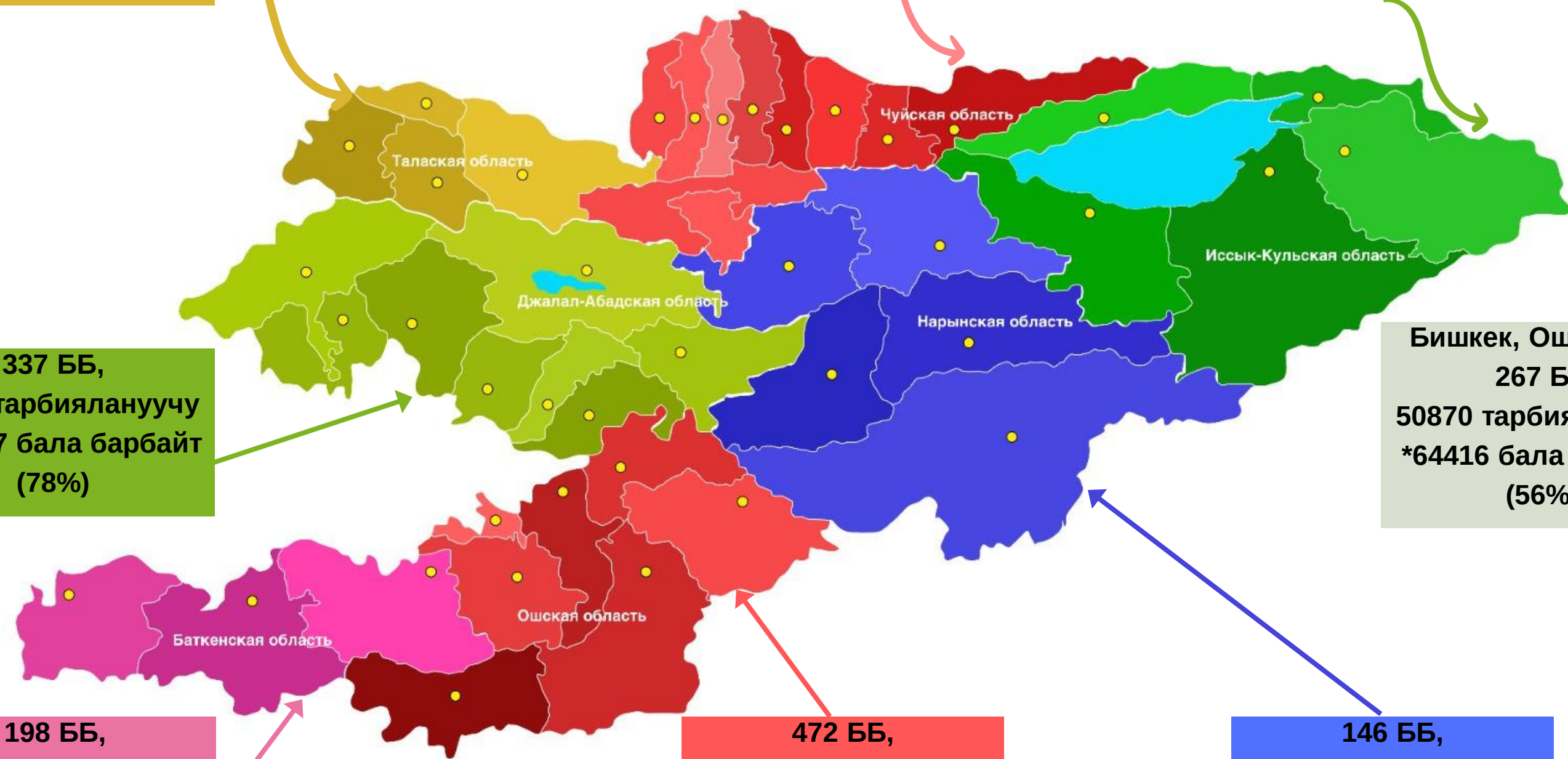
198 ББ,
21616 тарбиялануучу
*58125 бала барбайт
(73%)

472 ББ,
41411 тарбиялануучу
*157841 бала барбайт
(79%)

146 ББ,
12128 тарбиялануучу
*20555 бала барбайт
(63%)

Жалпы: 220 012
111 526 балдар,
108 486 кыздар

БИЛИМ БЕРҮҮ СЕКТОРУН КОЛДОО БАГЫТТАРЫ

➤ Бала бакчаларды куруу (10-15)
- 450, 0 мин.долл / 1 объектке

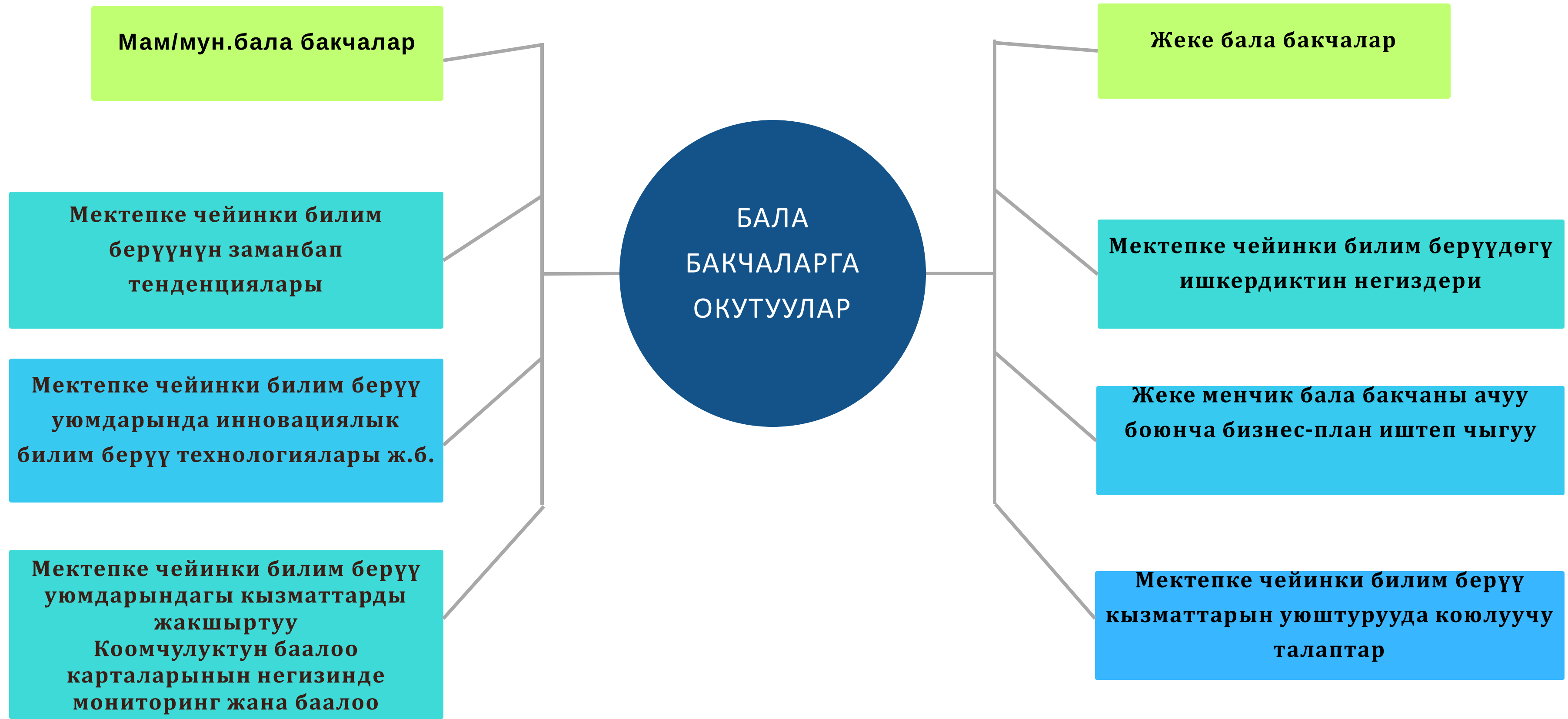
➤ Жеке бала бакчаларды ачуу программасы (15 ашык) - 10,0 мин.долл чейин /1 объектке

➤ Эрте өнүгүү жөнүндө маалымдуулук жана анын маанилүүлүгү боюнча тренингдер

АГАРТУУ МИНИСТРЛИГИ МЕНЕН БИРГЕЛИКТЕ ДАРАМЕТТИ ЖОГОРУЛАТУУ БОЮНЧА ИШ ЧАРАЛАР/ОКУТУУЛАР

ЖЕКЕ МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКЕМЕЛЕРИН ТҮЗҮҮ БОЮНЧА

ПРОГРАММАНЫ ИШКЕ АШЫРУУ ЭТАПТАРЫ

Кадамдар	3-кв 2025	4-кв 2025	1-жарым жылдык 2026	2-жарым жылдык 2026	1-жарым жылдык 2027
1-кадам. Өнөктөштөрдү маалымдоо жана каттоо.	декабрь 2025				
2-кадам. Акселерациялык программа		Декабрь 2025 Январь 2026			
3-кадам. Бизнес-планды иштеп чыгуу, техникалык баа берүү			Февраль-март 2026		
4-кадам. Бизнес-өнөктөштөрдү тандоо				Апрель-май 2026	
5-кадам. Техникалык документтерди иштеп чыгуу, тендер, физикалык ишке ашыруу, МИО, социалдык отчеттуулук				июнь 2026 - апрель 2027	

Айылдардын артыкчылыктуу багыттарын тандоо үчүн чечим кабыл алуу онлайн-платформа аркылуу жүргүзүлөт

❖ Кантип иштейт

Платформага фокус-топтордо аныкталган артыкчылыктуу багыттар жайгаштырылат.

Ар бир айыл тургуну:

Платформага кирип, фокус-топ сунуштаган артыкчылыктуу багыттын бирин тандап жана комментарий калтыруусу керек

❖ Эмне үчүн маанилүү

Айыл тургундарынын активдүүлүгү – айыл аймагы деңгээлинде тандоонун негизги критерийлеринин бири. Канчалык көп катышуучу болсо, айыл маселесинин тандалып калуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт

❖ Жарандарга ыңгайлуулук

Ар бир айыл үчүн **WhatsApp** тобу түзүлөт.

Ал аркылуу төмөнкү маалыматтар жөнөтүлөт:

- ✓ Онлайн иш-чара тууралуу эскертме.
- ✓ Платформаны колдонуу боюнча видео нускама

❖ Жардамчылар

- ✓ Айылдык жумушчу топ
- ✓ Жаштар жана активдүү тургундар

☞ Алардын милдети – өз айылынын көбүрөөк тургундарын онлайн иш-чарага тартуу.

АРИС Кайтарым байланыш механизми (КБМ)

АРИС КБМ ар бир жаранга өз пикирлерин, сунуштарын же даттанууларын жеткирүүгө мүмкүнчүлүк түзгөн КБМ каналдары аркылуу кайрылууларды кабыл алат.

Бул кандай иштейт?

Ар бир жаран төмөнкү каналдар аркылуу өз кайрылуусун бере алат:

- WhatsApp: +996 (770) 70-05-22
- Телефон: +996 (550) 70-05-22
- АРИСтин расмий сайты: www.aris.kg
- Электрондук почта: bfm@aris.kg
- АРИСтин социалдык тармактары аркылуу
- Оозеки же жазуу түрүндө
- Кат аркылуу же түз эле АРИС кеңсесине келип берүү

Анонимдүү билдирүүлөр дагы кабыл алынат.

АРИС КБМ (МОС АРИС) – бул ар бириңиздердин үнүңүздөрдү угууга жана маселелерди чогуу чечүүгө багытталган ачык механизм.

АРИСтин долбоорлорунун ишке ашырылышынын жүрүшүндө сунуштар жана суроолор боюнча кайрылсаңыздар болот

АРИС КБМ
АРИС КАЙТАРЫМ БАЙЛАНЫШ МЕХАНИЗМИ

МОС АРИС
МЕХАНИЗМ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ АРИС

+996 770 700 522 / +996 550 700 522

bfm@aris.kg

онлайн-платформа АРИС: www.op.aris.kg

БИЗ БИРГЕБИЗ!

Logos: ADB, IsDB (Islamic Development Bank), SFD (Saudi Fund for Development), LIFAD (Investing in rural people), THE WORLD BANK, Swiss Confederation.